

*Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!*

*Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 06/4/2025.*

\*\*\*\*\*

## **PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC**

### **Bài 035: Chúng ta lễ Phật và lễ tổ tiên**

Mặc dù Kinh Vô Lượng Thọ đã dạy chúng ta cần phải: “*Hiếu dưỡng Phụ Mẫu, phụng sự Sư trưởng*” nhưng nhiều người tu học chỉ coi trọng pháp tu mà lại lơ là với Hiếu Thân Tôn Sư. Hòa Thượng khảng định Phật đã dạy, người học Phật phải biết song toàn “*Hiếu Kính*” cho nên chúng ta lễ kính tổ tiên chính là trở thành một người con hiền cháu thảo, là “*Hiếu*”. Chúng ta lễ Phật nghĩa là đã đang tôn sư trọng đạo, là “*Kính*”. Chúng ta cần đặc biệt chú ý đến khái niệm này.

Tuy nhiên, ngày nay, chúng sanh không có tấm gương Hiếu Thân Tôn Sư để nương theo học tập nên họ không biết cách làm. Một số người còn có cái nhìn sai lầm và đã rao truyền sự sai lầm rằng không được phép thờ cha mẹ chung với thờ Phật. Việc này ở tại gia, chúng ta vẫn đang làm, nơi thờ Phật cũng là nơi thờ gia tiên, vừa lễ Phật cũng là lễ gia tiên. Chúng ta niệm Phật thì gia tiên cũng nghe được tiếng niệm của chúng ta. Chúng ta dụng công tu hành thì họ cũng từ đó mà dụng công tu hành. Đây là việc rất tốt, dễ làm, xong nhiều nơi không làm. Vì sao? Vì nhiều người bị dạy sai nên trên ban Phật, họ không thờ gia tiên và nếu lễ Phật mà lễ luôn cả gia tiên thì gia tiên bị mất phước.

Hòa Thượng nói: “*Có không ít đồng tu thờ cúng bài vị gia tiên trong nhà. Việc làm này được chư Phật, Bồ Tát tán thán. Chúng ta cúng bài vị của tổ tiên ở hai bên nên khi chúng ta lễ Phật cũng là lễ tổ tiên và khi kính Phật cũng là kính tổ tiên.*” Lời khảng định này của Hòa Thượng được căn cứ trên Kinh điển, Ngài đã nói lại lời của Phật trên Kinh. Trong Phước thứ nhất của Tịnh Nghiệp Tam Phước thì Hiếu dưỡng Phụ Mẫu được xem là hàng đầu, rồi mới đến Phụng sự Sư Trưởng – vâng lời dạy bảo của lão sư.

Có lần tôi đi đến một nơi tụng Kinh và niệm Phật cho người chết thì gặp một người rất ngộ ngáo. Cả nhà gia đình người mất đều rất cung kính Phật nhưng người này chỉ muốn lễ vong linh người mất mà nhất định không lễ Phật. Người như vậy thật là vô phép! Chúng ta muốn kính lễ ai thì phải xem xem người đó tôn trọng ai, kính lễ ai! Nếu họ kính lễ Phật, Bồ Tát thì cho dù chúng ta không thích, chúng ta vẫn phải cúi đầu kính lễ. Làm được như vậy thì sự kính lễ của chúng ta đối với người đó mới được xem trọng.

Bản thân tôi khi đến nhà một người và biết người đó thờ Chúa, tôi đã lễ kính, xá Chúa ba xá. Tôi không biết cách họ kính lễ thế nào, tôi chỉ biết làm theo cách của mình.

Việc làm này khiến chủ nhà rất hài lòng. Đây là lễ tiết, là phép tắc. Có người học Phật nhưng thầy của họ nói rằng không có Phật A Di Đà nên khi họ đến nhà ai đó, có thờ Phật A Di Đà, họ đã không lễ, không tỏ lòng cung kính. Họ chỉ lễ Phật Thích Ca Mâu Ni. Cho dù, như lời thầy của họ nói, thì khi đến nhà gia chủ mà gia chủ thờ ai thì đáng ra họ vẫn phải kính lễ, vái chào một cách cung kính. Đây cũng là đang kính lễ, vái chào gia chủ.

Việc làm này trước nhất sẽ tạo nên sự thân thiện đối với gia chủ và cũng phù hợp hai điều đầu tiên trong 10 Hạnh Nguyên của Phổ Hiền Bồ Tát: “*Một là Kính Lễ Chư Phật. Hai là xưng tán Như Lai*”. Nếu nơi thờ tự đúng như pháp thì chúng ta vừa lễ kính vừa tán thán, còn nơi nào không đúng như pháp thì chúng ta vẫn lễ kính nhưng không tán thán. Phật đã dạy rất rõ ràng như vậy, cho nên không phải chúng ta lễ kính một ai đó, nghĩa là chúng ta theo người đó. Lễ kính là tự tánh vốn sẵn có của chúng ta. Chúng ta lễ kính với tất cả chúng sanh. Đối với quý thân, chúng ta đừng có ngông cuồng, ngạo mạn, họ có thể hại chết mình.

Những lần tôi đi cúng đình, cúng miếu, tôi vẫn mua lễ vật, dâng lên thắp hương, vái chào cung kính ba xá. Trưởng bối trong làng rất xem trọng việc thờ cúng ở miếu đình, cho nên, nếu chúng ta không xem trọng thì chúng ta không những xem thường vị thần đang thờ ở đó mà còn xem thường cả các vị trưởng bối. Đó chẳng phải là vô phép, vô thiên hay sao?

Vậy theo Hạnh Nguyên của Phổ Hiền Bồ Tát, vì sao chúng ta phải lễ kính? Là vì Thích Ca Mâu Ni Phật từng nói: “*Ta là Phật đã thành, chúng sanh là Phật sẽ thành*” cho nên tất cả đều là Phật ở tương lai. Khi chúng ta lễ kính là lễ kính một vị Phật ở tương lai. Cho dù họ là ác thần, ác quỷ, chúng ta vẫn cung kính cúi chào. Đây là lễ phép thông thường, như là lễ kính một bậc trưởng bối. Chúng ta không tán thán, gán gũ, học tập vì nếu tán thán, gán gũ, học tập mới là đi theo. Cho nên việc lễ kính đối với mọi người, với quý thân là việc rất tốt. Tự tánh chúng ta vốn dĩ là hiếu là kính. Chúng ta hành hiếu, hành lễ, hành kính chính là đang quay về tự tánh của chính mình.

Người không tin có Phật A Di Đà nên chỉ lễ kính Phật Thích Ca Mâu Ni, nhất định không lễ kính Phật A Di Đà. Vậy có cần thiết phải ứng xử như vậy không? Chúng ta chưa nói đến Kinh điển mà chỉ nhìn vào dấu tích từ các tự viện cho thấy hàng ngàn năm trước, các Tổ sư Đại đức nhiều đời đã thờ phụng, cung kính, lễ lạy Phật A Di Đà rất trang nghiêm. Vậy mà người ngày nay chỉ cần nghe một ai đó nói là không có Phật A Di Đà thì liền tin theo ngay, xem thường sự tôn thờ của số đông mọi người. Đây là việc không nên làm vì sẽ tổn hại phước báu của chính mình.

Tuy nhiên, họ không tin là việc của họ, còn chúng ta, với niềm tin không dựa trên sự hiểu biết của bản thân mà căn cứ trên việc làm của bao đời Tổ sư Đại đức, đều sách tấn, khuyên dạy chúng ta tin Phật A Di Đà, niệm Phật A Di Đà, cầu sanh về Thế giới Tây Phương Cực Lạc. Từ sơ Tổ Huệ Viễn đến Tổ thứ 13 của Tịnh Độ Tông là Tổ sư

Ấn Quang, các Ngài đều niệm Phật và cầu vãng sanh Thế giới Tây Phương Cực Lạc. Các Ngài là Tổ sư không chỉ một đời khi các Ngài tại thế, mà đến tận ngày nay, ví dụ như Tổ Ấn Quang cách chúng ta nhiều năm, người người đều nhắc đến cách tu, cách hành pháp của Ngài. Cho nên, chúng ta lễ Phật, lễ tổ tiên là làm theo giáo huấn của Phật.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Ý nghĩa của lễ Phật và lễ tổ tiên hoàn toàn tương đồng. Ý nghĩa thứ nhất là không quên gốc, không quên cội nguồn, chính là tri ân báo ân. Ý nghĩa thứ hai vô cùng quan trọng, còn quan trọng hơn ý nghĩa thứ nhất. Đó là thấy người hiền mà sửa mình. Kỳ thật, Phật không cần bạn phải lạy và chúng ta cũng không cần phải lạy Phật. Thế nhưng do người thế gian này không còn hiếu kính nữa cho nên chúng ta phải làm ra hành động hiếu kính. Ngày ngày, chúng ta bái lạy tổ tiên là dạy người hiếu kính, là dạy người tri ân báo ân, cũng là dạy người uống nước nhớ nguồn, không quên gốc. Phật Bồ Tát là lão sư cho nên chúng ta bái Phật, bái Bồ Tát là dạy người ta biết kính.*”**

***“Chúng ta ngày ngày ở nơi đó cung cung kính kính lễ bái chính là chúng ta đang giáo hóa chúng sanh, giáo hóa chúng sanh hiếu thuận phụ mẫu, cung kính sư trưởng. Ở trong nhà, bạn thờ Phật, thờ cúng tổ tiên sẽ có ảnh hưởng rất tốt đối với thể đạo nhân tâm, đối với phong tục đạo đức. Quan trọng nhất là trẻ nhỏ ở trong nhà, ngày ngày nhìn thấy bạn lễ Phật, lễ kính tổ tiên thì tương lai chúng sẽ bắt chước làm theo, sẽ trở thành hiếu tử hiền tôn, biết đến tôn sư trọng đạo.*”**

***“Kính Phật là sư đạo, kính tổ tiên là hiếu đạo. Người xưa chúng ta lấy hiếu đạo làm nền tảng, còn ai đó mà không cần đến tổ tiên tức là họ đã quên gốc, quên cội nguồn rồi.”***

Qua sự giảng giải của Hòa Thượng về ý nghĩa của việc lễ Phật, lễ tổ tiên, chúng ta hiểu rằng việc dùng tâm hiếu kính lễ Phật, lễ tổ tiên sẽ sinh ra phước báu cho chính người hành lễ, chứ không cần Phật hay tổ tiên ban phước thì mới có phước. Chỉ cần khởi tâm tôn kính với Phật, với tổ tiên thì tự nhiên phước đã phát sinh. Hòa Thượng khẳng định, chúng ta lễ kính như vậy là biểu pháp để cho chúng sanh nhìn thấy, từ đó họ cũng bắt chước mà làm theo. Người học Phật thời hiện đại đều mang một sứ mạng đó là phải làm ra tấm gương tốt trong tất cả các ngành các nghề, trong tất cả mọi phương diện để cho người nhìn thấy.

Hòa Thượng từng nhắc nhở chúng ta rằng bổ thí pháp trong thời buổi hiện đại không phải là in ra nhiều bộ sách mà là phải làm ra tấm gương tốt. Một tấm gương hiếu kính sẽ ảnh hưởng trực tiếp đối với chúng sanh. Người ta bắt hiếu với cha mẹ, chưa tôn kính tổ tiên thì chúng ta làm ra mô phạm hiếu kính, hiếu thảo, tôn kính, từ đó khiến những người ta cảm thấy chính mình đang thiếu trách nhiệm mà sửa đổi, làm theo.

Trong đời sống, nếu chúng ta đi mua hàng thì phải xếp hàng có thứ tự nhưng có rất nhiều người lại không biết xếp hàng. Ở nơi có quy củ mà họ không quy củ, vậy thì khi ở nhà, những người này có thể hiếu thảo với cha mẹ được không? Ở trường, họ có thể kính trọng thầy cô không? Đối với quốc gia, họ có thể tôn trọng quốc gia không? Người như vậy đến nơi nào, ngồi ở đâu thì chỉ phá hoại chứ không làm tốt ở nơi đó. Một người tôn trọng quốc gia, sẽ không xem thường quy củ, luật pháp, sẽ không vô phép, vô thiên. Chỉ một việc nhỏ là không biết xếp hàng, chúng ta có thể nhìn ra rất nhiều sự việc liên quan. Cho nên, chúng ta không nên xem thường những hành động nhỏ vô pháp, vô thiên, không lễ lối bởi tương lai, hành động đó sẽ dẫn đến vô vàn thiệt hại cho bao nhiêu người.

Một người thầy cô giáo, nhất là cô giáo mầm non cần trọng sẽ nhìn ra được những tập khí xấu của trẻ để giúp trẻ chỉnh sửa. Những thói xấu ban đầu đó sẽ dẫn đến hậu quả khôn lường về sau. Nếu thầy cô giáo bỏ qua việc một em nhỏ lấy trộm đồ của bạn học vài lần, lấy trộm chiếc chìa khóa của hộp quà hay nếu cha mẹ coi thường việc trộm cắp đồ vật nhỏ thì sau này, bạn nhỏ sẽ không phải trộm chiếc chìa khóa hay đồ vật nhỏ nữa mà sẽ cầm cả đồng tiền của người khác về nhà. Nên nhớ là việc nhỏ nhưng có thiệt hại lớn.

Chúng sanh ở các tầng không gian nhiều hơn chúng sanh mà chúng ta nhìn thấy bằng mắt thường, do đó, hành động hiếu kính, lễ kính của chúng ta đối với Phật, Bồ Tát, đối với cửu huyền thất tổ đều là đang giáo hóa chúng sanh. Người trần mắt thịt có thể không nhìn thấy việc này nhưng chúng sanh ở các tầng không gian nhìn thấy rất rõ. Có rất nhiều gia đình đầu tư rất nhiều tiền để trang hoàng gian thờ Phật, thờ tổ tiên trang nghiêm, tổ hảo, đặc biệt ở khu vực Miền Trung và Miền Bắc. Việc dành rất nhiều tiền đó với tâm thái gì mới quan trọng! Nếu với tâm tri ân báo ân, uống nước nhớ nguồn thì rất tốt còn nếu để khoe khoang sự giàu có thì mất đi ý nghĩa. Tuy nhiên, ngày nay, đa phần người ta thiên về sự khoe khoang là nhiều.

Có lần tôi đi giảng pháp ở miền quê, tôi thấy các cụ già đến nghe giảng đều đã mặc sẵn áo tràng nâu từ ở nhà. Từ xa xa, tôi thấy các cụ đi từ vườn nhà, băng qua cánh đồng để đến chùa nghe pháp. Việc làm này của các cụ rất tốt vì biểu pháp cho con cháu của mình. Tương lai, cho dù chúng đi xa ở phương trời nào thì hình ảnh của các cụ đã được khắc ghi trong tâm khảm của các con, các cháu. Sau này, khi chúng thành đạt, hễ đến ngày lễ cúng mà chúng không được làm những việc ông bà tổ tiên đã làm, thì chúng sẽ cảm thấy thiếu. Cho nên trong nhà thờ Phật lễ Phật, lễ gia tiên thì con cháu khi lớn lên sẽ tiếp nối truyền thống của gia đình. Ông bà, cha mẹ thờ cúng tổ tiên nên đến đời con cháu cũng sẽ thờ cúng tổ tiên. Nét văn hóa này ở Việt Nam ngày nay còn đậm nét. Bất kỳ ai xây nhà thì gian thờ bao giờ cũng được làm chu tất.

Tuy nhiên, trẻ con được sanh ra ở nước ngoài, chúng thường không có tinh thần hiếu đạo, uống nước nhớ nguồn như cha và mẹ chúng. Cha mẹ rất đau lòng nhưng không

biết làm sao vì địa phương đó không như vậy và bản thân chúng trong quá trình đi học không bao giờ được nghe nên chúng cho việc hiếu đạo, thờ cúng tổ tiên, uống nước nhớ nguồn là việc không cần thiết. Con cháu không tiếp nhận truyền thừa hiếu kính.

Hòa Thượng khẳng định: **“Người xưa chúng ta luôn luôn nhớ đến nguồn cội. Nếu chúng ta quên nguồn cội thì tư cách làm người của chúng ta sẽ kém khuyết một cách nghiêm trọng.”** Chính vì vậy, Tết năm nay tôi tặng mọi người 4 chữ là **“Kiết Lễ Kiết Tường”**. **“Kiết lễ”** là lễ kính ông bà, lễ kính tổ tiên và một người làm được việc như thế thì họ sẽ **“Kiết tường”**. Quả thật, một người con hiếu thảo ông bà cha mẹ và tổ tiên thì nhất định có phước, mà người có phước nhất định ở đất phước. Nếu không lễ kính ông bà và cha mẹ mà chỉ biết đi cầu thần, cầu quỷ hay xin ấn để có phước thì đó là một việc làm sai lầm.

Người niệm Phật nếu thiếu sự hiếu kính này chắc chắn không được vãng sanh. Hòa Thượng nói thế giới Tây Phương Cực Lạc là thế giới của Phổ Hiền, tức là thế giới của hiếu kính, vậy nên, người không tu hiếu kính thì không về được thế giới của Phổ Hiền. Tuy nhiên việc này vẫn không được xem trọng ở nhiều nơi tu tập hay trong một số đạo tràng. Hễ đến đó mà nhắc đến học tập Phép tắc Người con, nói đến hiếu kính thì họ cho rằng việc đó là xen tạp. Đó là ý kiến của họ, còn chúng ta đã biết mà chúng ta không xem trọng thì khi có thiệt hại về sau là do chính mình.

Bản thân tôi, mỗi sáng sau khi lạy Phật, học tập xong, tôi chỉ dành ra chưa đầy 10 phút là tôi đã có đồ để cúng tổ tiên gồm một ly sữa và một món ăn nóng. Tôi niệm Phật 10 câu, mời gia tiên, cửu huyền thất tổ, ông bà, cha mẹ đôi bên về thọ hưởng, đọc chú biến thực biến thủy và chúc nguyện họ cầu sanh về Tây Phương Cực Lạc. Việc này tôi đã làm nhiều năm, đến khi, tôi nghe được Hòa Thượng nói rất nhiều về hiếu thân tôn sư, tôi mới cảm nhận rằng mình làm như vậy là đúng. Thế nhưng người ta thấy đó là phiền phức!

Thậm chí, khi tôi khuyến khích mọi người cúng chúng sanh thì có người khác bài bác là không nên, sợ rằng mời quỷ đến thì dễ mà đuổi quỷ đi thì khó. Tại sao không nên? Ngày ngày chúng ta ăn ba bữa, còn chúng sanh ở các tầng không gian khác không ai giúp họ. Bây giờ khi chúng ta phát tâm cúng dường đến cho họ thì xem như chúng ta có thêm một thời khóa ngắn bao gồm niệm Phật, đọc bài cúng chúng sanh, đọc chú cúng dường, đọc bài hồi hướng chúc nguyện họ no đủ, niệm Phật cầu vãng sanh Cực Lạc. Nghi thức đó chỉ mất 10 phút nhưng người ta lại cho rằng việc này là không cần thiết.

Rõ ràng làm gì có việc mời quỷ đến nhưng quỷ không đi. Đã bao nhiêu năm nay, tôi còn xây dựng một lầu đài của chúng sanh khắp pháp giới tên là: **“Pháp giới chúng sanh các”** đón nhận bất cứ ai thích, thì về đây tu. Chúng sanh đến đó ngày ngày được nghe pháp, được niệm Phật. Việc tạo ra một nơi chốn cho chúng sanh tu hành chính là đang mở lòng từ bi mà xuất phương tiện chào đón tất cả chúng sanh muốn đến tu học. Ngẫm lại cho kỹ, nếu không có Phật A Di Đà kiến tạo nên thế giới Tây Phương Cực

Lạc thì làm sao có được một thắng địa tu hành cho chúng sanh ở 10 phương thế giới. Bản thân chúng ta chưa tạo được Thế giới Tây phương Cực lạc, thì chúng ta tạo ra một nơi chốn nhỏ để chúng sanh ở tầng không gian về tu tập. Cho nên trừ khi chúng ta làm việc sai trái, tâm tà bất chánh thì chúng ta mới sợ. Còn tâm chúng ta thẳng ngay, đều vì chúng sanh mà lo nghĩ thì các chúng sanh ở các tầng không gian gặp chúng ta sẽ rất cung kính, giúp mọi việc của chúng ta hanh thông.

Tuy nhiên, nếu có chúng sanh đến cản trở hoặc phương hại chúng ta thì phải biết chắc chắn đó là oan gia trái chủ. Đã là oan gia trái chủ thì cho dù chúng ta không muốn gặp, vẫn phải gặp. Oan gia đến đòi nợ, nợ chưa trả thì làm sao họ đi. Trong cuộc sống này chúng ta vô tình hay cố ý đã tạo quá nhiều oan gia trái chủ, làm cho bao người đau khổ, thậm chí khiến họ phải chết trong đau khổ. Những oan gia này mới tìm đến chúng ta. Những chúng sanh mình lễ thỉnh họ và đặc biệt dành cho họ một nơi đặc biệt để cung kính cúng dường họ thì những người này không hại chúng ta. Các chú đến đây ở với tôi vẫn làm hằng ngày mà có bị làm sao đâu. Chỉ những người tâm ý bao chao mới thấy khác thường.

Chúng ta lễ kính tổ tiên thì những chúng xung quanh không phải tổ tiên chúng ta hay sao? Phật dạy rằng tất cả thân người nam là cha ta trong quá khứ, tất cả thân người nữ là mẹ ta trong quá khứ. Quá khứ là cha mẹ và vị lai là chư Phật. Cho nên chúng ta lễ kính cúng dường chúng sanh không phải mang đến điều không tốt. Quan trọng là chúng ta có chân thật làm với tâm lễ kính hay không mà thôi. Nếu làm với tâm lễ kính thì chỉ tốt chứ không xấu./.

### ***Nam Mô A Di Đà Phật***

*Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!*

*Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!*